

DELO

Uredništvo: Ljubljana, Šelenburgova
ulica 7/II. — Upravništvo: Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

Izhaja vsako drugo soboto.
Naročnina: 5 Din četrtletno, 10 Din
polletno.

Razdelitev zemlje v korist gospodarsko šibkim osebam

Borba za zemljo traja od onega dne, ko sta bila Adam in Eva izgnana iz paradiza in sta si morala v potu svojega obraza pričeti služiti vsakdanji kruh.

Krvava in nekrvava je bila in je še danes ta borba. Za zemljo so narodi že v temnih pradavninah vodili dolgotrajne vojne; tudi vojske v novejših časih v svojem bistvu niso ničesar drugega, kakor borba za zemljo. Nič manj ostra ni bila in ni nekrvava borba za zemljo, katero vodijo narodi skozi vsa stoletja več ali manj intenzivno. Zemlja, katera nam daje naš vsakdanji kruh, ni pravično razdeljena ne v posameznih državah in tudi ne med posameznimi narodi. Staro geslo pravičnosti je: zemlja naj bo last onega, kateri jo obdeluje. Ni bilo vedno tako in tudi danes še ni tako. Dolga stoletja, da celo tisočletja je bil kmetovalec pravi suženj na oni zemlji, katero je gnožil s potom svojega obraza in s trudom svojih rok. Lastniki zemlje so bili razni posvetni in cerkveni dostojanstveniki, kateri so imeli nad narodom, kateri je na tej zemlji bival, neomejeno oblast, razpolagali so z življenjem in smrtjo vsakega posameznika. Za težko delo je narod dobival le skromno drobtinico kruha kot darilo v »bogaime«. To stanje je povzročalo vedno večje nezadovoljstvo med narodom. To nezadovoljstvo je tu in tam izbruhnilo v viden odpor. Poznamo vstaje kmetov in njih ostre borbe z graščaki in drugimi lastniki zemlje. Toda taki upori so bili navadno v krvi zadušeni, kar je bilo naravno; kajti kmet je bil v svoji borbi po zemlji osamljen, ni imel opore ne v posvetnih in ne v cerkvenih oblastih. Vsi so se branili dati zemljo iz rok.

Francoska revolucija je ustvarila tudi v tem velevažnem socialnem vprašanju preokret. Na podlagi načel, katera je ta revolucija uveljavila, se je v vseh državah pričelo živahno gibanje za osvoboditev kmeta-sužnja iz okovov fevdalne gospode. Francoska revolucija je zmagala z geslom: svoboda, enakost, bratstvo. V devetnajstem stoletju so se nato izvršile prve agrarne reforme, prvotno sicer še v nepopolni obliki, vendar pa tako, da je kmet postal na zemlji svobodnejši in da mu je bilo priznanih tudi več pravic na zemlji in na pridelkih. Zloglasna »tlaka« se je polagoma pričela umikati popolni lastninski pravici kmeta do zemlje. Vendar pa ta za ljudstvo velevažni socialni problem do vojne ni bil rešen na oni način, kateri je v skladu z načelom enakosti, bratstva in svobode in z načeli modernih demokratičnih nazorov. Mnogo zemlje je še ostalo v rokah veleposestnikov, dočim je še ogromna množica naroda ostala brez zemlje ali ni imela toliko zemlje, da bi se iz nje mogle preživljati družine. Veleposestniki so ljudstvo tiščali k tlom in mu zabranjevali vsako okoriščenje iz veleposestev.

Po vojni je klic po zemlji zopet oživel. Pod pritiskom novih idej, katerim je dala živo življenje ravno vojna, so države pristopile k temeljitejši ureditvi vedno bolj perečega vprašanja agrarne reforme, da na ta način zaključijo tisočletno borbo za zemljo, da izbršejo zadnje znake suženjstva in tako store zgodovinsko najpomembnejši socialni čin: dati zemljo onim, kateri to zemljo za svoje skromno življenje potrebujejo. Narodi so postali po vojni politično svobodni, treba jim je dati tudi večjo gospodarsko svobodo. Narodi so upravičeno od svojih vlad zahtevali, da naj preidejo v narodne roke vsa bogastva, katera so si tekom ča-

sa zbrali razni nenarodni elementi, da so na ta način s svojo veliko gospodarsko močjo socialno in politično zasluževali narod okoli sebe. Tako je tudi v zahtevi po agrarni reformi vsebovan narodni moment. Agrarna reforma pomeni nacionalizacijo največjega bogastva, zemlje, na kateri raste žito in gozdovi.

Tudi Jugoslavija je po vojni pristopila k reševanju tega problema. Rešitev ni lahka. Glavni namen agrarne reforme ni, da država odvzame zemljo sedanjim lastnikom, pač pa je namen v tem, da se dvigne produkcija in da koristi zemlje pridejo v prid najširšim vrstam ljudstva in da se iz veleposestev zadovolji najvitalnejšim potrebam naroda. Zato so posamezne države agrarno reformo različno rešile, zlasti kar se tiče gozdov. Marsikje so gozdovi prišli v last države in država sama daje ljudstvu gotove koristi iz gozdov. Rodovitna zemlja pa je bila dodeljena predvsem najmanjšim kmetovalcem in pa poljskim delavcem, da je na ta način podano jamstvo, da zemlja ne bo zanemarjena.

V toku reševanja tega težkega vprašanja je bilo izdanih več zakonov in naredb tako, da je bila prvotno zemlja dana agrarnim interesentom samo v zakup proti primerno nizki najemninai. Isto je bilo v pogledu pašnikov, dočim so bile na gozdovih priznane interesentom le gotove delne pravice: nabiranje drv, listja, paše itd. Dne 26. junija t. l. pa je izšel zakon o likvidaciji agrarne reforme, t. j. zakon o končni ureditvi tega vprašanja na ta način, da gotovi deli veleposestniške zemlje preidejo v last agrarnih interesentov, ostanek pa se oprosti vseh omejitev, da more veleposestnik s preostankom zemlje zopet svobodno razpolagati. Agrarni interesenti so predvsem delavci in pa mali kmetje v vaseh, ktere leže v bližini veleposestev. Gozdovi in pa cerkvena veleposestva ne spadajo pod agrarno reformo. Izjemo tvori le dravska banovina, kjer tudi gozdovi spadajo pod udar agrarne reforme, v kolikor presegajo 1000 ha. Od rodovitne zemlje spada pod agrarno reformo vse posestvo, v kolikor presega 160 kat. jutrov. Agrarni interesenti za gozdove so predvsem občine, zadruge, imovinske zajednice (gospodarski odbori, srenje itd.) in pa skupine poljedelcev, ako ima ta skupina značaj pravne osebe. Glavni namen razlastitve gozdov je, da morejo interesenti v gozdovih pridobivati les za kurjavo, les za domačo obrt, steljo, pašo itd.

Na agrarni reformi je tudi industrijsko in obrtniško delavstvo zelo interesirano. Delavstvo v smislu zakona ne more biti direkten interesent za zemljo, vendar pa je jasno, da bodo vsi oni mali kmetovalci, kateri sedaj radi premalega obsega svoje posesti iščejo dela in zaslužka na delovnem trgu, v bodoče izpadli. S tem bo konkurenca na delovnem trgu zmanjšana. Razne delavske produktivne zadruge, v kolikor se one pečajo z domačo industrijo, pa morejo biti direktni interesent na gozdovih v svrhu pridobivanja lesa za svoje potrebe. Tudi razne druge zadruge (stavbne zadruge) morejo biti interesenti za gozdove v svrhu pridobivanja stavbenega lesa. V kolikor pa bi delavstvo ne moglo biti direkten interesent na gozdovih, je pa važno, da se gozdovi razlaste v prilog občin, da nato občine gozdove upravljajo v korist občanov-delavcev. Tu pridejo predvsem v poštev drva za kurjavo, katera naj bi občina za svoje revnejše občane pridobivala iz razlaščenih gozdov.

Delavstvo naj zato agrarni reformi veča polno pažnjo ter zlasti skrbi za to, da občine pravočasno vložijo prošnje za razlastitev gozdov (rok je samo do 26. julija t. l.) v korist revnejših občanov.

Agrarna reforma sicer tudi sedaj ne bo popolna. Vendar pa je dana možnost, da gre v zdravi smeri razvoj naprej. Dolžnost naroda je, da ne zamudi prilike poslužiti se pravic, katere mu daje zakon o likvidaciji agr. reforme.

Naša zastava - naš ponos

»Delavska Politika« z dne 8. julija piše, da smo »v tihotaplilski prapor NDO iz Trsta v Ljubljano. Konstatiramo, da je marksistično glasilo edini slovenski list, ki je na tako surov in netakten način obvestil svoje čitatelje o izročitvi nacionalnega delavskega prapora ljubljanski zidarski skupini. Sedaj samo še manjka, da pošlje »Delavska Politika« izrezek svojega poročila tja, kjer misli, da se tako »tihotapstvo« lahko zasleduje in njeno umazano delo bo dokončano.

Zastava NDO je simbol trpljenja našega delavstva iz preteklega doba in pretežno spominja vse one naše največje delavce-trpine na uro grozote in obupa, ko so izgubili svoj kruh na rodni zemlji, izgubili svoj dom in vse, kar so imeli. In z umazano psovko opljuvati ta simbol, se pravi izgubiti čut dostojnosti do delavca trpina in do naroda, ki se je herojsko boril za svoj obstoj na zemlji, ki je bila njegova in ki je bila izgubljena vsled nadmoči sovražnega tujca.

»Delavska Politika« hoče posili naprtiti NDO nečastna dejanja, akoravno dobro ve, da je bila v NDO zbrana avantgarda našega delovnega naroda iz Primorja, ki je vzgleden v spoštovanju delavskih pravic. Marksisti prihajajo z očitkom krumirstva samo vsled slabe vesti, da so v oni dobi, ko se je šlo za obstoj slovenstva ob Adriji, stali v službi tujega gospodarja. Zakriti hočejo svojo preteklost in strah jih je zastave NDO, ki jih bo vedno spominjala na dobo, ko so delali proti slovenskemu delavcu.

»Delavska Politika« dobro ve, da NDO ni bila nikdar razredna delavska organizacija, da je NDO vodila s svo-

jimi organiziranimi delavci v prvi vrsti nacionalno borbo, izhajajoč iz pravičnega pojmovanja svojih nalog, da bo šele nacionalna svoboda prinesla tudi socialno pravičnost. Marksisti so nasprotno v oni dobi zagovarjali internacionalno solidarnost v tem smislu, da mora biti slovenski delavec že srečen, da dobi skorjico od pogače, ki si jo prilasča italijanski delavec. Kajti italijanska internacionala ni v Trstu priznavala našemu slovenskemu delavcu domačini sebi enakih pravic. Slovenskega delavca je silila v položaj podrejenosti in ni se zmenila, da je slovenski delavec domačin stradal v času, ko so mu importirani regnikoli jemali po pravici zasluženi kruh.

Kakor rečeno v Trstu ni bila samo navadna strokovna ali politična borba za socialno izboljšanje delavskega položaja, šlo se je za več, za nacionalne pravice domačega slovenskega prebivalstva. Borba je bila srdita, saj italijanski marksisti v zvezi z najboljši šovinističnimi italijanskimi meščani niso izbirali sredstev, da onemogočijo podvig slovenskega delavnega ljudstva. Marksistov je lahko samo sram njihovega protinarodnega in s tem protisocialnega dela v Trstu. Prednost je zato velika, da se hočejo danes marksisti oprati s tem, da kažejo na nacionalne delavce, da so zagrešili nastope proti delavskim interesom, ko so se z junjsko požrtvovalnostjo borili baš za slovenske delavske interese. Naša nacionalna zgodovina je obsodila marksiste za njih protinarodno delo v preteklosti in blato, ki ga sedaj mečejo na zastavo NDO, ne more odleteti nikakor drugam nazaj, kot na nje same.

I. Izseljeniški kongres v Jugoslaviji

V dneh 26. do 30. junija t. l. se je vršil v Jugoslaviji II. izseljeniški kongres, na katerega je dospelo nad 70 odličnih zastopnikov ameriških Jugoslovancev. Med njimi so bili znani voditelji naših izseljencev gg. Mladineo, Anton Grdina, prof. Devič in drugi.

Ameriški kongresisti so dospeli na Jesenice dne 26. junija in jim je bil prirejen na Jesenicah prav prirčen sprejem. Sprejema so se udeležila vsa jeseniška društva. Ob sprejemu je sviral vrta sokolska godba in so peli združeni pevci. Predsednik sprejemnega odbora je bil g. dr. Frančišek Kogoj, ki je ameriške rojake ob prihodu tudi pozdravil v imenu vseh družtev.

Naravnost veličasten sprejem jim je priredila Ljubljana. Na tisoče je bilo onih, ki so prihitali na kolodvor, da pozdravijo dične zastopnike naših izseljencev v Ameriki. Sprejema so se nadalje udeležila vsa društva z zastavami, prav številno so bili zastopani naši Sokoli. Pri sprejemu sta sodelovale dve godbi, in sicer Sokola I. in »Sloge«.

Kongres se je slavnostno otvoril v dvorani Delavske zbornice ob prisotstvu bana Dravske banovine g. dr. Drago Marušiča, podbana g. dr. Otmarja Pinkmajerja, angleškega poslanika na dvoru ministra g. Princea, župana ljubljanskega g. dr. Dinka Puca in mnogoštevilnih odličnih zastopnikov korporacij in družtev. O poteku kongresa samega ne bomo poročali,

ker so to storili dnevni listi v obilni meri.

Kongres, ki se je otvoril v Ljubljani, je nadaljeval svoje delo v Zagrebu, kjer so bili podani izčrpani referati o izseljeniških vprašanjih. Te referate bomo v izveščku objavili v eni prihodnjih števil. Kongres je zaključil svoje delo v Beogradu in sprejel tozadevne resolucije.

V obeh mestih so bili prirejeni izletnikom prirčni sprejemi, ki bodo izletnikom ostali dolgo v spominu.

Vso organizacijo kongresa je imela v rokah Zveza organizacije izseljencev v Zagrebu. V Ljubljani in Jesenicah je imel ves aranžman v rokah Narodni izseljeniški odbor, ki je svojo nalogo prav častno izvršil.

Velike zasluge za ta praprotrebni izseljeniški kongres, ki bo gotovo rodil bogate sadove, ker bo poglobil zvezo med izseljeniki in državo, ima odbor Zveze organizacij izseljenikov v Zagrebu, v katerem so znana imena g. Milana Marjanoviča, predsednika, Stjepana Jobsta, podpredsednika in tajnika Nebojša Travica. V Beogradu je vodil vse predpriprave poseben odbor na čelu z majorom g. Milojkovičem. V Ljubljani pa kot smo že povedali Narodni izseljeniški odbor na čelu s predsednikom dr. Joža Bohinjcem in tajnikom Vladimirom Kravosom.

Razširjajte „DELO“!

Veličastna izročitev prapora tržaške NDO jugoslovenskemu delavstvu

Velik praznik je slavilo jugoslovensko nacionalno delavstvo v nedeljo 5. julija v Ljubljani. Ta dan so člani bivše Narodne delavske organizacije iz Trsta slovesno izročili prapor bivše NDO odseku stavbinskih delavcev Narodne strokovne zveze v Ljubljani.

Četudi je bila slavnost napovedana ob 9. uri, so že veliko pred 8. uro prihajali delavci z vseh delov Ljubljane. Praznično oblečeni in veselo razpoloženi so prišli v dvorano Okrožnega urada za zavarovanje delavcev (mimo grede povedano, v dvorani Delavske zbornice ni bilo prostora za tako slovesnost), da tu sprejmejo iz rok tržaških tovarišev častitljivi stari prapor, ki je vodil tržaške Slovence po Trstu.

Ob 9. uri je bila dvorana nabito polna in tudi vestibul je bil poln delavcev in gostov. Nekaj po 9. uri je zadonela v dvorani mogočna pesem Slovenec, Srb, Hrvat, ki jo je pel pevski zbor Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloge« iz Ljubljane pod vodstvom pevovodje g. inž. Leskovška.

Po končani pesmi je slavnost otvoril predsednik Narodne strokovne zveze tov. Rudolf Juvan, ki je pozdravil prav pristržno vse navzoče, posebno pa zastopnika ljubljanskega župana dr. Dinka Puca občinskega svetovaleca tov. Ivana Tavčarja, zastopnika Zveze kulturnih društev g. Cimermana, zastopnika Društva »Soček« podpredsenika g. Sancina, predsednika Oblasnega odbora Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev tov. Albina Roterja, načelnika Zadruga stavbenikov g. Bričlja, zastopnika primorskih akademskih društev akademika Štreklja, zastopnike številnih zunanjih podružnic, med njimi tov. Korna iz Trbovelj, Kralja z Jesenic in Brumna iz Ptuj, pozdravil pa je še številne tržaške borce na čelu jim tov. Pregarca.

Predsednik tov. Juvan se je nato v vznešenih besedah spomnil poglavarja države, kralja Aleksandra in ga z zborom pozdravil ter zaklical živio, kar je vsa dvorana sprejela z nepopisnim navdušenjem. Na kralja je bil odposlan naslednji brzovaj:

»Nj. Vel. kralju Aleksandru I. — Beograd. Jugoslovensko nacionalno delavstvo, zbrano na proslavi predaje tržaškega prapora vdano pozdravlja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s klikom »Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I. in njegov vzvišeni Dom«. Rudolf Juvan, predsednik Narodne strokovne zveze, Ljubljana.«

Nato je imel tov. Juvan slavnostni govor, v katerem je podal sliko prvih početkov nacionalnega delavskega pokreta, ki se je pričel v Trstu. Tam so si narodno zavedni delavci leta 1907 ustanovili Narodno delavsko organizacijo, potem ko so uvideli, da je marksistični socializem škodljiv nacionalnemu pokretu tržaških Slovencev. Takratna marksistična social-demokracija se je naslonila na tržaške italij. nacionaliste in Nemce. Zalostno dejstvo je treba konstatirati, da so slovenski sodrugji pljuvali na nacionalno zavedne slovenske delavce, kakor so pljuvali na častitljive slovenske prapore. Mnogo teh sodrugov danes živi med nami in uživajo velik ugled. (Klici: Dol ž njimi!) Govornik se spomni vseh prvoboriteljev za nacionalne in socialne interese tržaškega delavstva, med njimi pokojnega dr. Otokarja Rybača, v Pragi živečega dr. Josipa Mandiča, Škrijanca, pok. Mraka in Bufona in nešteto drugih, ki so si stekli nevenljivih zaslug za lep nacionalni pokret delavstva.

V počaščenje spomina vseh umrlih tovarišev in voditeljev, posebno pa pokojnih prvoboriteljev dr. Otokarja Rybača in Bufona so zborovalci vskali raz sedeže in zaklicali trikratni »Slava!«

Tov. Juvan je potem podal verno sliko o pokretu v medvojnem času, ko so bile vse organizacije NDO razpuščene in članstvo vpoklicano k vojakom, voditelji pa v različne ječe. Tudi

oni, ki so šli k vojakom, so imeli častitljivo označbo »p. v.č., ki je bil za pokojno Avstrijo sramoten, za naše ljudi pa časten znak. Naš pokret je dal za časa vojne tudi svoj obolus in mnogo naših tovarišev je ostalo na bojnih poljanah. Naša zlata mladina pa je bila prva, ki je pohitela iz avstrijske vojske v bratsko srbsko vojsko in se tamkaj borila za svobodo domovine. Eden teh junakov, ki je pustil življenje v Srbiji, je bil predsednik mladinske organizacije pok. Joško Požar. (Slava mu!)

Ob prevratu je pokret oživel. Članstvo se je vračalo in šlo takoj na delo. Namesto bivše NDO se je ustanovila Narodna strokovna zveza, ki je prevzela vso dedščino bivše NDO. Delo je šlo zmagoslavno naprej. Nove postojanke so rasle, a s tem tudi število članstva, z njim pa tudi število sovražnikov, ki niso in ne morejo trpeti nacionalnega pokreta med delavstvom. Posebno divje sovražnike ima nacionalno delavstvo v marksistih, ki še danes pljuvajo in zmerjajo vse, kar je nacionalnega. V osvobojeni domovini se je pokret naglo širil, pomnožili so ga številni tovariši, ki so morali zapustiti rodno grudo v Primorju in pobegniti k nam v Jugoslavijo. V Primorju pa sta na žalost ostala oba prapora NDO, centralni prapor, ki so ga italijanski kulturosci sežgali na grmadi, in pa prapor zidarske skupine NDO, ki je imel tudi priti na grmado, pa je bil čudežno rešen ognja in bil pozneje po mnogih težavah prenešen v Ljubljano, kjer ga bomo danes razvili.

Tov. Juvan je obrnjen proti praporu zaključil svoj govor in dejal: Naposled si prišel tudi ti, prapor! Prišel si, da združiš pod svoje okrilje vse borce za naše ideje, da vodiš najboljšo sinovo naroda do novih zmag. Hočemo pravico v državi in za državo. Hočemo enakopravnost naroda in v narodu. Zato pa se moramo združiti v enotno nacionalno fronto. Naša organizacija združuje v znamenju kladiva in peresa duševne in ročne delavce. Podprite naš pokret, združimo se vsi pod tem praporom!

Ognjeviti in navdušeni govor tov. Juvana je množica sprejela z nepopisnim navdušenjem in simpatijami za brate onkraj meje in nacionalni delavski pokret.

Dobil je potem besedo stari in izkušeni tržaški borec, sivolaši zidar Rudolf Pregarc, ki je z drhtečim glasom povedal, kako so se borili pred 25 leti v Trstu. Prav ostro je žigosal marksiste, ki so takrat zatajevali slovenski rod in ki še danes zastrupljajo s svojo internacionalo naš narod. Ogorčen je povedal, kako so razni izvržki naroda pljuvali na svetinjo nacionalnega delavstva in kako so jo trgali iz rok. Med njimi so bili tudi taki, ki se danes šopirijo po Ljubljani, namesto da bi se v svoji sramoti skrili. Prišel pa bo čas, da bodo za svoja izdajalska početja dajali odgovor. Potem je povedal, kako so prišli do prapora in kako je bil rešen iz suženjstva. S solzami v očeh in tresočim glasom je predal prapor predsedniku Odseka stavbinskih delavcev Narodne strokovne zveze tov. Simonu Galjotu, rekoč: »Predajem ti naš častitljivi prapor, ki sem ga svojčas ponosno nosil po Trstu. Ne pozabi, da je prapor navajen borbe in da je že bil v ognjenem krstu. Vzemi ga in čuvaj za lepšo bodočnost našega naroda«. Po teh besedah je izročil prapor in zajokal. Z njim so zajokali vsi stari tržaški borci, a tudi množici niso ostala suha očesa, ko je pevski zbor »Sloge« veličastno zapel mogočno »Buči, buči morje adrijsko«. Ta moment ostane neizbrisno v spominu vsakemu, ki mu je prisostvoval.

Ko je bila posem odpeta, je spregovoril tov. Galjot, se zahvalil tov. Pregarcu za dragoceni dar, katerega sprejema s ponosom in veseljem v imenu jugoslovenskega nacionalnega delavstva in katerega bo to delavstvo znalo ceniti in čuvati.

Predsednik Galjot je oddal prapor praporščaku tov. Pavlu Tepini, ki je svečano izjavil, da sprejema prapor z veseljem in da ga bo ponosno nosil pred delavsko množico in čuval kot punčico svojega očesa. Ob prevzemu je prapor poljubil, kar je izzvalo salvo aklamacij in živo-klicev.

Blagajnik NSZ tov. Davorin Stopar je pripel na prapor krasen in dragocen trak v državnih barvah in pozdravil prapor v imenu Narodne strokovne zveze. Za prosvetni odsek je pripela krasen bel trak tov. Bufolinjeva.

Sledil je svečan trenutek, ko so se praporu Udruženja narodnih železničarjev, podružnice NSZ z Jesenic in Ptujja pobratili z novim praporom. Godba je medtem svirala državno himno, katero so vsi stoje poslušali in vzklikali kralju in domovini.

Po tem svečanem aktu je Narodni strokovni zvezi pristržno čestital k lepi in pomembni proslavi zastopnik ljubljanskega župana, obč. svetnik tov. Ivan Tavčar, za njim so izrekli še čestitke ravnatelj g. Cimerman v imenu Zveze kulturnih društev, katere ustanovni član je tudi NSZ, podpredsednik »Soček«, načelnik g. Sancin, ki je v izbranih besedah pozval vse navzoče, naj se vselej ob pogledu na prapor spominijo neodrešene domovine in ob vsaki priliki zberejo pod praporom, ki naj zbira vse one, ki vedno in ob vsakem času mislijo na Primorje in Koroško. Načelnik zadruga stavbenikov g. Bričelj je pristržno pozdravil slavje in izrekel željo, da bi se tudi delodajalci, ki čutijo z narodom, zbirali pod častitljivi prapor, ki spominja na neodrešeno domovino. Predsednik oblasnega odbora jugoslovenskih narodnih železničarjev tov. Albin Roter je pozdravil slavje v imenu narodnih železničarjev. V kratkih besedah je povedal, kako so ga pred 21 leti sprejeli v svoje okrilje tržaški slovenski delavci, ko je prišel kot mladenič v Trst za kruhom. Zahvaliti se ima ravno tem možem, da je prišel do kosa kruha in lepih trenutkov v Trstu. S studom in ogorčenjem pa se spominja na borbo z marksisti, ki so se takrat nazivali social-demokrati. Ti so v družbi z najhujšimi ita-

lijanskimi šovinisti in Nemci pljuvali na narod slovenski in na njegove svetinje. Tudi častitljivo zastavo, ki ste jo danes svečano razvili, so opljuvali. (Ogorčeni fej-klici!) Jugoslovenski narod ne sme biti v narodnostnem oziru mlačen. Ta mlačnost, ki jo propagira internacionala, nam je dala v Trstu dokaze, kam vede nacionalna mlačnost. Hujši kot pravi Italijani in Nemci so bili slovenski renegatje — marksisti. Poziva jugoslovensko delavstvo, naj se oklene lepega nacionalnega pokreta in tako obračuna z internacionalo, ki je grob nacionalni državi. Za primorske akademike je pozdravil svečanost in novi prapor akademik g. Štrekelj, za nacionalne rudarje predsednik podružnice NSZ v Trbovljah tov. Miha Koren, ki je med drugim z veseljem ugotovil, da so narodni rudarji spregledali in ugotovili škodljivost vsake internacionale, bodisi rdeče ali črne, za naš narod in državo in so se vsi oklenili nacionalne organizacije. To delavstvo z veseljem pričakuje kongresnih dni, ko bo lahko v svoj sredi pozdravilo častitljivo svetinjo narodnega delavstva. Za nacionalne kovinarje z Jesenic je govoril predsednik jeseniške podružnice tov. Fran Kralj, ki je podudnil veselje vsega jugoslovenskega naroda, posebno pa delavstva ob povratku v domovino lepega prapora, ki bo odslej vodil jugoslovensko delavstvo, končal je s klicem na kralja, narodu in lepši bodočnosti nacionalnega delavstva. Vsi pozdravni govori so bili sprejeti z naravnost frenetičnim navdušenjem in vzklikanjem.

Po končani slovesnosti je godba »Sloge« zaigrala nekaj narodnih koranic, medtem ko so prisotni s spoštljivostjo ogledovali v svobodno domovino dospeli prapor.

Naš prapor je sedaj tukaj. Z veseljem in s solzami v očeh smo ga sprejeli in obljubili, da se bomo zbirali okrog njega. Obljubo moramo izpolniti. Pozvati moramo vse jugoslovensko narodno delavstvo, da nam sledi in se zbere okrog našega prapora. Z njim na čelu bomo korakali v lepšo in sijajnejšo bodočnost.

„Windisches Gesindel“

V Mariboru je tehnični vodja tovarne Freund uvedel za svoj obrat nemški občevalni jezik. S slovenskimi delavci tehnični vodja noče drugače občevati kot nemški, akoravno tudi razume slovenski. Kdor izmed delavcev nagovori tehničnega vodjo slovenski, dobi za odgovor psovko. Tako je tehnični vodja neko delavko nahrulil z »Windisches Gesindel« samo radi tega, ker ga ni razumela, ko ji je dajal navodila v nemškem jeziku. Tajništvo Narodno-strokovne zveze ima 70 prič, da je bila psovka »Windisches Gesindel« izrečena. Nobenega povič zato nimamo dvomiti, da je bila na jugoslovenskih tleh izrečena psovka ne samo proti slovenski delavki, ampak dejansko tudi proti našemu narodu.

V mnogih tovarnah, kjer imamo za obratovodje Nemce inozemce, pogosto čujemo pritožbe, da se psuje slovenske delavce z »Windische Hunde«, »Windisches Gesindel« in podobno. Do danes se nemškim prepotentnim tužcem, ki so žalili naš narod in naše delavce, še ni ničesar zgodilo. Nasprotno! Ti nemški inozemski obratovodje dobivajo celo od naših oblasti dovoljenja, da pri nas služijo svoj kruh in vlečejo prejemke, katerih jim njihova pristojna država sploh ne bi mogla dajati. Pričakovali

bi, da bodo iz tujine importirane strokovne delovne moči spoštovale naš narod in če že to ne, da se bodo tuje pri nas obnašali vsaj lojalno in ne bodo pri vsaki priliki kazali svojega nadutega šovinizma. Dogaja se pa nasprotno! Najbolj priproste žalitve naših državljanov so na dnevnem redu in proti temu moramo protestirati ne samo s stališča obrambe naših delavcev, ampak tudi s stališča dostojanstva našega naroda in države.

Da bi se izreklo podobno psovko, kot je bila izrečena v imenovanem mariborski tovarni, kje drugje v Evropi, recimo v Italiji ali Nemčiji, dvomimo, da bi bil tak inozemski importiraneček še štiriindvajset ur v državi, kjer bi bil na tako krut način žaljen domači delavec, ki je del državo ustvarjajočega naroda. Takoj bi moral preko meje in vesel bi bil lahko, da je odnesel zdrave kosti.

Danes pribijamo slučaj žaljenja slovenskega delavca v tovarni Freund v Mariboru z zahtevo, da se preišče in kaznuje. Konec je naše populativnosti. Če že tuje večkrat dobe pri nas najboljše kos kruha, ni še dovoljeno, da nas za svoje dobro življenje pri nas, tudi žalijo.

Nesramnost, ki ji ni para

Zadnja »Delavska politika« prinaša z Jesenic notico, kjer govori o sprejemu ameriških izletnikov-kongresistov, ki so dospeli v državo, da stopijo v stik z merodajnimi krogi. Ti izletniki so bili povsod toplo sprejeti kot odposlanci tisočev in tisočev naših izseljenec. Bili so sprejeti tudi pri naših ministrih in celo naš kralj jih je sprejel v posebni advijenci. Referati in resolucije izseljeniškega kongresa so dovolj

jasno pokazale, čemu so prišli v domovino in zakaj so bili tako toplo sprejeti. »Delavska politika« pa pride z nesramno insinuacijo, da jih snubijo rodoljubi zaradi dolarjev. Nesramnost marksističnega glasila se obsoja sama posebi in je z naše strani vsak komentar odveč. Sicer pa ugotavljamo, da so žili med rodoljubi, ki so sprejemali amerikance, tudi pošteni marksisti.

Ustanovitev slovanske internacionale

Ob binkošnih se je dogodil zgodovinski čin v matuški Pragi. Na zborovanju Československe obce dělnické je bila slovesno proklamirana ustanovitev »Slovanske narodne strokovne enote« (Slovanske narodni odborove sjednoceni) s sedežem v Pragi. Dan prej so se sestali delegati ČOD in NSZ, katero so zastopali predsednik tov. Rudolf Juvan in podpredsednik dr. Joža Bohinjec ter delegati tov. Stanković za Beograd, tov. Dukanović za Zagreb in Dragić za Sarajevo. Slednji so zastopali Nacionalne radničke sindikate, vsi

skupaj pa Federacijo narodnih strokovnih organizacij Jugoslavije. Konferenca delegatov je izdelala vse potrebno za ustanovitev nove Zveze in se je tudi izvolil prvi Izvrševalni odbor, katerega predsednik je poslanec in bivši minister tov. Tucký in podpredsednik tov. Juvan.

O tem važnem činu bomo prinesli daljše poročilo v prihodnji številki lista. Jugoslovnsko delavstvo je brez razlike z velikim veseljem pozdravilo ustanovitev centrale slovanske internacionale, katere sedež je zlata Praga.

Zborovanje stavbinskih delavcev v Mostah

Odsek stavbinskih delavcev Narodne strokovne zveze je priredil v nedeljo 31. maja t. l. svoje zborovanje v sokolski dvorani v Mostah. Zborovanja se je udeležilo toliko delavstva, da je bila sicer prostorna dvorana premajhna, da bi sprejela vse one, ki so prišli na zborovanje.

Zborovanje je ob določeni uri otvoril predsednik odseka tov. Simon Galjot, ki je v lepih besedah otvoril zborovanje, pozdravil številne zborovalce in z veseljem ugotovil, da postaja organizacijska zavest pri stavbinskem delavstvu vedno jačja. Po oznanitvi dnevnega reda je podal besedo predsedniku NSZ tov. Rudolfu Juvanu. Tov. Juvan je v skoro enournem govoru orisal delavski položaj in nujno potrebo strniti vse delavstvo v jake nacionalne strokovne organizacije, ker le te bodo zmogle uspešno braniti interese delavstva. Govornik je dalje poročal o velikem zborovanju češkega delavstva, organiziranega v Československi obci delnički in o ustanovitvi enotne fronte slovanskih narodnih strokovnih organizacij, pri čemer izročila pozdrave bratov Čehov, kar vzamejo zborovalci z burnim odobravanjem na znanje.

Kot drugi govornik je nastopil tov. Janko Furlan, ki se je bavil specijelno z vprašanjem stavbinskih delavcev. V svojem izvajanju je dokazoval, da ne bi smelo stavbinstvo poznati krize, ker te krize v stavbinstvu ni, kriza mora biti le za gospodarje, ki iščejo pod firmo krize večje profite, ki gredo v njihove žepce. Stavbinski delavci imajo danes tako mizerno plačo, da se ne sme več govoriti o sezonskih delavcih, ker prejemajo manj kot delavec, ki dela preko celega leta. Govoril je dalje o krščanskem socializmu in marksizmu. Jugoslovnski delavec se ne bi smel nikoli tako daleč spozabiti, da bi nosil svoje krvavo prslužene novice v Rim ali Amsterdam. Ti novci služijo tujcu za propagando proti nam. Ne Rim, ne Amsterdam nista bila nikoli prijatelja Slovanstva. Slovanstvo pa je danes na pohodu in največji greh delamo s tem, da dajemo tujcu glavno orožje proti nam. Rim ima nenasitna žrela, ravno tako Amsterdam. Dajaj kolikor hočeš, nikoli ne bo zadosti. Jugoslovnski delavec pa strada in si v svoji širokogrudnosti odtrga novič od borne plače in ga pošlje v tujino. Berač si odtrga kruh od ust in ga da bogatini na mizo, namesto, da bi bilo baš obratno. Naše delavstvo je pošteno in dobrodušno. Ono je zapeljano v rimski in amsterdamski tabor, zato to delavstvo ni iz prepričanja v teh taborih in le nerado daje davek za tujca. Storititi moramo vse, da delavcu dopovemo, da se organizira v nacionalnih strokovnih organizacijah, ki imajo svoje centrale doma. Denar zbran od reveža, naj se vrne revežu v času potrebe. Ustanovijo naj se močni podporni fondi, ki naj pomagajo blažiti revščino. Rim in Amsterdam pa naj podpirajo Italijani in Nemci, nikoli pa ne smejo podpirati ti dve centrali Jugosloveni. Končal je z apelom na zborovalce, da se strnejo v krog NSZ in s tem ojačajo fronto narodnega delavstva.

Zidar tov. Tepina je orisal borbo stavbinskega delavstva v pokojni Avstriji. Povedal je, da so tudi takrat bili večkrat v mezdni bojih, da pa so delodajalci vedno spraševali po številu

organizirancev, češ, povejte koliko vas je in koga zastopate. Delavstvo pa se je močno organiziralo in pokazalo svojo moč ter imelo pri mezdnem pokretu vselej uspehe. Ta primer nas mora poučiti, da računajo gospodarji vselej le na moč nasprotnika. Zato je naša sveta dolžnost, da se ne cepimo, nego da se znajdemo vsi v eni organizaciji, v Narodni strokovni zvezi.

Zidar tov. Rudolf Pregarc je z veseljem ugotovil dejstvo, da gre stvar dobro naprej. Današnje zborovanje kaže, da bo organizacija imela uspeh kot pred leti v Trstu. Kar preko noči je dobila moč in ni ga bilo zidarskega delavca, ne zidarja, ki ne bi bil organiziran. S ponosom konstatira, da so se znašli v skupnem objemu domačini in Primorci, ki bodo skupno korakali za zboljšanje današnjega položaja. Oriše v markantnih besedah borbe slovanskega delavca v Trstu in razgali sramoto takratne marksistične organizacije, ki je pljuvala na vse kar je bilo slovenskega. Še našo trobojko so nam trgali iz rok in na njo pljuvali ter jo zasramovali. Med njimi so bili tudi taki, ki se danes šopirijo po Sloveniji in naprej okužujejo z internacionalno naše ljudstvo. Temu bi moralo biti konec. Če nihče drugi, bi delavstvo samo moralo vstati proti tem apostolom, ki širijo med narodom nacionalno mlačnost. Čemu se trudimo eni vzgajati svoj narod nacionalno, če imajo drugi patent, da v njem ubijejo vsako iskrico ljubezni do naroda in ga držijo v nacionalni mlačnosti. Delavstvo Jugoslavije bi moralo samo spregovoriti resno in odločno zakričati v svet: do tu in naprej ne! Dovolj je bilo mlačnosti, dovolj suženjstva, danes, ko nam sije solnce svobode, pokažimo, da smo zreli in da znamo ceniti svojo zlato svobodo in da verujemo v svojo nacionalno državo. Proč z okovi Rima in Amsterdam, vsi pod svobodno zastavo velike in močne Jugoslavije.

Vsi govori so bili sprejeti od zborovalcev z naravnost nepopisnim navdušenjem in odobravanjem. Govorniki so vsi govorili iz srca v srce, kar je pokazalo dejstvo, da je pristopilo ta dan v organizacijo nad 50 novih članov. Zborovalci so izrekli željo, da bi se enaka zborovanja obdržala tudi v drugih krajih, predvsem pa v ljubljanski okolici. Predsednik je obljubil, da bo vpošteval želje zborovalcev in da se bodo enaka zborovanja vršila povsod, kjer je le kaj stavbinskih delavcev.

Nekaj po 12. uri je predsednik tov. Galjot zaključil zborovanje s konstatcijo, da je sijajno uspelo in da le želja, da bi se delavstvo vedno v takem številu odzivalo klicu odbora. Ponovno mora poudariti, da je nacionalizem na pohodu in kdor tega ne vidi je slep in mu ni pomoči. Poziva, da se vsi oklenejo močne nacionalne strokovne organizacije, ki naj živi. Z viharnimi živio-klici narodno strokovnemu pokretu se je delavstvo v miru razšlo.

Tudi na tem shodu smo videli nekaj obrazov iz drugega tabora. Ni ga našega zborovanja, da se ne bi koga dirigiralo z nalogo, da se oglasi k besedi in pobije nacionalno organizacijo ter priporoči marksistično, še vedno pa so taki govorniki v zadnjem momentu stisnili rep med noge in odšli, zavedajoč se, da si nacionalno zavedno delavstvo ne bo pustilo blatiti svetinje naroda, svojo nacionalno idejo.

Marksistični shod v Bizoviku

Savez gradjevinskih radnika Jugoslavije (lahko bi se tudi reklo Amsterdam) je na tiho in skrivoma sklicalo svoje »veliko« zborovanje stavbinskega delavstva v nedeljo 28. junija v gostilno Babnik. Vabilo so prejeli tudi naši člani, ki so smatrali za svojo dolžnost, da se udeležijo shoda in slišijo, kaj so že sodrugi ukrenili za zboljšanje položaja stavbinskega delavstva. Shod se je vršil po maši, kakopak, in ko smo prišli iz Ljubljane, smo našli kakih 20 ljudi zbranih, med njimi največ tovarniškega delavstva in dva, tri zidarje. Šele naše članstvo je dalo shodu obeležje shoda stavbinskega delavstva. Sodrugi predsednik je otvoril shod, poveljujoč zasluge marksizma za delavstvo in navdušeno pozdravil veliko množico, ki se je zbrala na »velikanskem« shodu. Za tega sodruga je bilo to rekordno število zborovalcev (kaj bi rekel šele takrat, če bi prišel na naše shode, kjer je po 400 in več stavbinskih delavcev zbranih). Ker je predsedniku zmanjkalo besed, je pozval sodruga Mihevca, da on pove nekaj o marksizmu. In šlo je kot po loju. Marksizem in svetovni kapitalizem in zopet marksizem itd. Same fraze, ki se jih različni sodrugi enkrat naučijo na pamet in ponavljajo sto in desetkrat med ljudstvom. Konec je navadno ta, da se pozove, da se ves svetovni proletarijat zbere pod eno zastavo, pod tujo zastavo internacionale. Govornika smo poslušali pazljivo, vendar smo pričakovali, da nam pove, kaj je sodrugi in z njim ostali sodrugi podvzel za rešitev perečega vprašanja stavbinskih delavcev. In nismo dočakali, da bi to zvedeli. Zato tudi nismo mogli odobravati govora marksista Mihevca in se je moral zadovoljiti z medlim priznanjem sodrugov okoli mize. Vsi drugi smo bili razočarani. Vsi smo bili ene misli, da sodrugi sploh niso ničesar podvzeli za zboljšanje položaja stavbinskega delavstva, pač pa za njega poslabšanje, ker hočejo za vsako ceno razcepiti edinstveni pokret stavbinskega delavstva.

Ker je sodrugi Mihevc pozabil, da je to shod stavbincev, ga je naš tovariš Humar naprosil, da dovoli besedo tov. Furlanu, da vsaj on pove, kaj se je za stavbinske delavce storilo. Sodrugi so zmajevali z glavami in kar ni se jim hotelo, da bi dali besedo našemu govorniku. Posvetovali so se in šele ko je razburjenje naraščalo in so videli, da med zborovalci vre, so se ojunčili in dali besedo. Pozneje so se tega zelo kesali. Tov. Furlan je pričel general-

no žehto. Ožehtal je marksizem tako temeljito, da so mu ob koncu ploskali ša marksisti sami. Tov. Furlan je povedal, da Narodna strokovna zveza obravnava stavbinsko vprašanje z vso resnostjo, dočim marksisti samo govorničijo in niso doslej storili ničesar drugega, kakor pričeli razbijati enotno organizacijo stavbincev. Govornik se je dotaknil tudi zgodovine pokreta nacionalnega delavstva in povedal, da je ravno marksistična zagrizenost proti narodu dovela do ustanovitve nacionalne delavske organizacije. Poudarjal je, da tržaški dogodki niso in ne bodo nikdar pozabljivi. Slovenec odpusti, pozabiti pa nikoli ne more. In tako ne bomo nikoli pozabili onih marksističnih junakov iz Trsta, ki so pljuvali na slovnske delavce in njihovo slovnsko zastavo. Ti se sedaj šopirijo po Ljubljani in žanjenjo slavo, vprašanje je samo, koliko časa bo to trajalo. Ko je bila žehta končana, je tov. Furlan pozval vse zborovalce, naj ne nasedajo podrepnikom nemške internacionale, nego naj se oklenejo nacionalne strokovne organizacije, ker edino v tej je zmaga in uspeh delavstva.

Da ste videli sodruga, kako so kričali po tem govoru. Predvsem so napadli tov. Galjota, češ, da govori proti akordu, sam pa da dela v akordu. Predsednika Galjota pa še zraven ni bilo, da bi se bil lahko branil, zato so drugi povedali, da je bilo to davno in da so takrat vsi sodrugi moledovali za akord, ker bi sicer ostali brez kruha. Ta ugotovitev jih je še bolj razburila in neki sodrugi Bricelj je pričel vpiti, zaganjajoč se v naše, da so fašisti, hitlerjevci, vse najhujše, samo ljudje ne. On da ne pozna ne države ne naroda, dokler ni ma polnega želodca. Naši so ogorčeno protestirali proti napadom in zahtevali zadoščenje, ker si ga sicer poiščejo sami na licu mesta. Sodrugi Mihevc je sam uvidel, da je sodrugi Bricelj šel predaleč in prosil za besedo ter obžaloval njegov napad, češ, da je bil napad prehud in naj se Bricelj, ki ni govornik, oprostijo žalitve. Da ne pride do najhujšega, so naši ohranili mirno kri in vzeli opravičbo sodruga Mihevca na znanje.

Ob zaključku shoda je predsednik pozval navzoče, naj se vpišejo v marksistično organizacijo, pa ni hotelo biti ne enega, ki bi bil to storil, pač pa je nekaj stavbinskih delavcev šlo z našimi proti Ljubljani in se med potjo vpisalo v našo organizacijo kot odgovor na nesramne izpade marksistov na bizoviškem shodu.

Gospodje stavbeniki, kaj pa to?

Narodna strokovna zveza je kot zastopnica stavbinskega delavstva vložila na Zadrugo stavbenikov spomenico, s katero je zaprosila, naj se pristopi k razpravi o ureditvi položaja stavbinskega delavstva, ker današnji položaj delavstva v tej stroki ne odgovarja času. Posebna deputacija stavbinskih delavcev je z zastopnikom NSZ obiskala tudi bana g. dr. Marušiča in ga zaprosila za posredovanje, da pride čim prej do razgovora med delodajalci in delojemalci. G. ban je svojo pomoč obljubil. Prvi razgovor se je vršil in so delavci na njegovi podlagi vložili osnutek za kolektivno pogodbo. Sedaj pride pa najlepše. Stavbinski mojstri so kakor po dogovoru ustavili sprejemanje novih delavcev na stavbe, pričelo se je zniževanje sedanje mezdne in vse to s providno namero, da se oslabi moč organizacije, ker so se istočasno pojavili zaupniki delodajalcev, ki sprašujejo delavstvo, kje je organizacija. NSZ mora ugotoviti, da je storila vse, da pride čimprej do ponovnega razgovora, vendar pa Zadruga stavbenikov s takim razgovorom odlašala in istočasno preganja delavstvo po svojih članih.

Čemu, to nam ni jasno. Povemo pa odločno, da bomo za vsako ceno znali ščititi interese stavbinskega delavstva in da bomo javno ožigosali vsako podjetje, ki bo nastopalo sovražno proti nacionalni strokovni organizaciji. Delodajalci naj se najprej sami izčlanijo iz Zveze industrijcev, potem naj zahtevajo izčlanjenje svojih delavcev. Dokler pa so sami organizirani pri Zvezi industrijcev, pri kateri menda niso organizirani radi zabave, ne smejo tudi delavstvu kratiiti pravico biti organizirano. Pred zakoni smo vsi enaki. To naj si zapomnijo vsi, ki hočejo s silo udušiti močan nacionalni delavski pokret. Vsi ti ne pomislijo, da bodo enkrat dajali odgovor za svoje početje. Posebno pa bodo dajali odgovor oni, ki so od nekdanj nasprotniki našega naroda in ki najbolj pritiskajo na nacionalno delavstvo. Stavbinske delavce pa pozivamo, da odgovorijo na napade poslodavcev s tem, da se vsi do zadnjega strnejo v naše vrste in ojačajo našo fronto. Ko bo fronta močna in edina, bo tudi naša beseda veliko več zalegla. Vsi do zadnjega v organizacijo!

Zahtevajte „DELO“ v vsakem javnem lokalu!

Proslava 10letnice dimnikarskih pomočnikov

Strokovna organizacija dimnikarskih pomočnikov, ki je včlanjena v Narodni strokovni zvezi, je proslavila 4. t. m. svojo desetletnico tiho in skromno. Odbor je povabil na večerjo člane in mojstre ter zastopnike Izvrševalnega odbora NSZ. Na večeru se je zbralo prav lepo število članov, nekaj mojstrov in predsednik ter tajnik Narodne strokovne zveze.

Po končani zakuski je spregovoril nekoliko besed v pozdrav gostom odborniku tov. Štrukelj, kateremu je odgovoril in orisal delovanje organizacije dimnikarskih pomočnikov tov. Kravos. Predsednik NSZ tov. Juvan je čestital k lepemu jubileju in napil složnosti dimnikarskega stanu. Za mojstre sta napila gg. Lipnik in Deisinger, ki sta želela organizaciji obilo uspeha in čestitala k lepemu slavlju. Obžalovala sta tudi, da se mojstri v večjem šte-

vilu niso odzvali pozivu. Izrečenih je bilo še več napitnic, med njimi zastopnici dimnikarskega stanu gospe Frickovki, ki se je tudi udeležila proslave. Proslave so se udeležili tudi trije zastopniki Prostovoljnega gasilnega društva v Ljubljani na čelu s tov. Ferdom Vrabcem, ki je čestital predsedniku tov. Juhu na 10letnici in mu izročil krasen šopek v znak spoštovanja dimnikarskega stanu. Oktet gasilcev je medtem zapel podoknico in se potem pridružil intimnemu večeru ter s pesmijo pripomogel do lepšega uspeha tega večera.

Organizaciji in vsemu članstvu iskreno čestitamo k desetletnici in želimo, da bi napredovala in da bi nje delo rodilo kar največ uspehov za težak dimnikarski stan. Naši vrli dimnikarski pomočniki naj živijo!

Obsojen „Ujedinjeni železničar“

„Ujedinjeni železničar“ je mislil, da mu je vse dovoljeno in da sme po mili volji klevetati in blatiti člane nacionalnih strokovnih organizacij. Tako je nedavno oklevetal predsednika Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev, podružnice v Mariboru tov. Rudolfa Tumpeja. Dne 7. t. m. se je vršila na tožbo tov. Tumpeja razprava pri mariborskem okrožnem sodišču. Za

list je odgovarjal odgovorni urednik g. Adolf Jelen, ki je za kleveto dobil primerno plačilo in je bil obsojen po paragrafu 52. tiskovnega zakona na 1200 Din globe ali 20 dni zapora, plačilo sodnih stroškov in 2500 Din odškodnine tožitelju za oklevetano čast. Razen vsega pa mora objaviti razsodbo tudi v »Ujedinjenem železničarju«.

Nar.-strokovna zveza

Naš letošnji kongres

Kongres Narodne strokovne zveze, ki se bo vršil v dneh 15. in 16. avgusta v Trbovljah, je predvsem namenjen veliki manifestaciji slovsanske delavske vzajemnosti. Za ta kongres, ki bo eden največjih v povojni dobi, se vršijo že velike predpriprave. Podružnica v Trbovljah ima redno svoje seje in se najresnejše pripravlja na zgodovinski kongres, katerega se udeležijo delavski zastopniki iz vseh delov naše države, pridejo pa tudi Čehoslovaki, ki bodo potem imeli shode v večjih industrijskih krajih naše države.

Izvrševalni odbor je že zaprosil za polovično vožnjo, ki je obljubljena in bo dana tako vsakomur prilika, da se udeleži velike manifestacije nacionalnega delavstva v Trbovljah. Izvrševalni odbor je razposlal podružnicam navodila, da se temeljito pripravijo za veliki dan, ko bo romanje nacionalnega delavstva v Trbovlje, v osrčje najbolj teptanega jugoslovenskega trpina. Prvi kongresni dan je predvidena seja Federacije nacionalnih strokovnih organizacij v Ljubljani, drugi dan bo delegatsko zborovanje v Trbovljah, tretji dan bo kongres in ob tej priliki bo druga seja Enote slovsanskih strokovnih organizacij, katere se bodo udeležili čehoslovaški in jugoslovenski delegati.

Z ozirom na veliko važnost kongresa pozivamo vse nacionalno delavstvo, da pride 16. avgusta v Trbovlje, da javno manifestira za nacionalno in socialno idejo in s tem pokaže, da je jugoslovenski delavec zrel za velike cilje, za katere se bori v svojih organizacijah!

Dva shoda naših stavbinecev

Odsek stavbinskih delavcev Narodne strokovne zveze je priredil v nedeljo 28. junija dva shoda, in sicer enega v dvorani OUZD v Ljubljani, drugega pa pri Devici Mariji v Polju. Oba shoda sta bila prav dobro obiskana, posebno oni v Ljubljani, kateremu je prisostvovalo nekaj nad 300 stavbinskih delavcev. V Ljubljani je na shodu govoril predsednik NSZ tov. Rudolf Juvan, ki je orisal pomen in namen nacionalne strokovne organizacije in obrazložil zahteve stavbinskega delavstva. Povedal je, da NSZ budno pazi na interese stavbinskega delavstva in da bo storila vse, da se njih stanje zboljša. Na

drugem shodu sta govorila tov. Furlan in Tepina. Na obeh shodih se je prijavilo lepo število novih članov v organizacijo.

Ptuj

Tukajšnja podružnica je v zadnjem času nekoliko ponehala z delovanjem, vendar pa so sedaj sklenili nekateri odborniki, da bodo podružnično delovanje takoj oživili. Na proslavo tržaškega prapora je podružnica odposlala dva svoja zastopnika in sicer tovariša Brumna in tov. Mojzerjevo. Oba sta v Ljubljani prišla v stik s člani vodstva NSZ in sta prevzela nalogo, da v kratkem skličejo sestanek, katerega se bo udeležil delegat centrale. Na ta sestanek bodo vabljeni vsi člani in prosimo, da se vabilu sigurno odzovejo. Skrajni čas je, da se tudi podružnica v Ptuj nekoliko poživijo in prične s pozitivnim delom.

Luče pri Ljubnem

Naša podružnica sicer počasi napreduje, vendar pa moramo ugotoviti, da deluje. Nje delo je oteženo, ker so člani tako razkropljeni in dela večina njih kot drvarji po hostah. Ko bo dana prilika, skličemo sestanek, da se na njem pogovorimo o svojih krizih in težavah. Delovne razmere so pri nas slabe in vse kaže, da bo kmalu zmanjkalo dela ter bo pri nas velika brezposelnost, zato smo podvzeli korake, da prosimo g. bana, naj bi se pričelo z gradnjo že projektirane ceste Kamnik-Lučje, kjer bi našlo dela nekaj stotin delavcev. Ko bo sila velika se bo podružnica v posebni deputaciji obrnila do g. bana in že vnaprej upamo, da bo naša želja uslišana.

Tudi hrastniški rudarji v kolu NSZ

Medtem ko so se trboveljski in zagorski rudarji v veliki meri pridružili nacionalnemu pokretu rudarjev, se hrastniški rudarji kar niso mogli odločiti, da bi si ustanovili organizacijo. Vendar se je v zadnjem času posrečilo vodstvu trboveljske podružnice NSZ stopiti v stik tudi z rudarji iz Hrastnika in ustanoviti podružnico v Hrastniku. Tamkaj se je vršilo že nekaj razgovorov in v nedeljo 5. t. m. se je vršil lepo obiskan shod, na katerem je tov. Koren obrazložil program NSZ. Hrastniški rudarji so se končno ojunčili in danes štejemo v Hrastniku že prav lepo število naših članov. Hra-

stniške tovariše iskreno pozdravljamo v naši sredi in se že v naprej veselimo snidenja z njimi o priliki našega kongresa.

Ustanovitev okrožnega tajništva za rudarske revirje

V nedeljo 21. t. m. se je vršila v Trbovljah plenarna seja podružničnih odborov iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika pod predsedstvom predsednika trboveljske podružnice tov. Miha Korena. Tej važni seji sta prisostvovala tudi delegata osrednjega vodstva, predsednik NSZ tov. Rudolf Juvan in centralni tajnik tov. Vladimir Kravos. Po lepem referatu, ki ga je podal tov. Koren o gibanju rudarjev in o razmahu podružnic v revirjih, je seja soglasno sklenila ustanoviti okrožno tajništvo za rudarske revirje s sedežem v Trbovljah. Nastavil se je tudi okrožni tajnik, kateremu so se poverili posli okrožnega tajništva. Seja je razpravljala tudi o gospodarski akciji v revirjih in so bili napravljeni tozadevni sklepi. — Izvrševalni odbor NSZ je na svoji seji soglasno odobril seje plenuma rudarjev in odobril ustanovitev okrožnega tajništva.

Obupani predilničarji v Litiji

Kakor smo že poročali, so se izvršile v Litiji večje redukcije, ki so zadele domače delavstvo. Reduciranci so bili prepričani, da se bo stanje zboljšalo in da bo predilnica pričela obratovati v polnem obsegu. Kriza v predilnici pa še vedno traja in ni izgleda, da bi se reduciranci vrnili na delo, zato so postali obupani in iščejo izhoda iz neugodnega položaja. Stanje teh revežev je reš obupno, če pomislimo, da so bili navezani samo na zaslužek v tovarni. V zadnjem času so se obrnili na Narodno strokovno zvezo s prošnjo za pomoč iz sedanjega neugodnega položaja. Narodna strokovna zveza je svojo pomoč obljubila in se bo vršil v kratkem sestanek, na katerem se bo razpravljalo o možnosti rešitve krize v Litiji. Če bi bilo delavstvo kompaktno organizirano, bi morda položaj ne bil tako neugoden. Delavci čutijo sedaj težke posledice neorganiziranosti. V najtežjih momentih so ostali osamljeni, kar je obupanost še povečalo.

Št. Pavel

Že zadnjič smo povedali, kako je tukajšnje delavstvo obupano, ker so se prilike preko noči poslabšale za več kot 100%. Naš delavec je bil navajen na mirno in solidno življenje. Imel je gotov zaslužek in je živel brezskrbno. Ravno to je bilo morda krivo, da je nehote pozabil na strokovno organizacijo. Sedaj pa naenkrat tak udarec. Delavstvo iz dneva v dan hujše čuti posledice krize, ki je zadela tudi našo tovarno. Da ne bo v teh težkih časih delavstvo osamljeno in brez svetovalca, so sklenili oživiti Narodno strokovno zvezo in so že naprosili bivše odbornike, da skličejo sestanek. V kratkem se bo vršil tak sestanek, na katerega pride delegat NSZ iz Ljubljane. Le v organizaciji je zasigurana lepša bodočnost, ker si delavstvo samo ne zna in ne more pomagati. Vse delavstvo tkalnice pozivamo, da se v velikem številu udeleži sestanka, kadar bo sklican in objavljen na deski. Naj nihče ne ostane doma, ker časi so preresni.

Kočevje

V Kočevju postajajo razmere iz dneva v dan hujše. Še nikoli ni tukajšnjemu delavcu predla tako trda kot v sedanjem času. Na vseh koncih in krajih se pritiska nanj in je zaslužek vedno manjši, delavni čas pa vedno večji. Delavstvo se je radi tega pričelo zanimati za strokovno organizacijo, ker je prišlo do prepričanja, da bo le s pomočjo strokovne organizacije mogoče prebroditi krizo, v kateri se delavstvo nahaja. Narodno zavedno delavstvo je že imelo svoj sestanek in bo v kratkem imelo ponovno tak sestanek, da se delavstvo seznanji z organizacijo. Narodna strokovna zveza ima v Kočevju svoj pripravljani odbor za ustanovitev podružnice. V tem odboru so tovariši Andrej Jurkovič kot predsednik, dalje od-

borniki Velicki Gabor, Rovan Anton, Čuk Karel, Novak Tone, Bičanič Pero, Högl Franc in Strahovnik Jožef. Vložena so tudi že podružnična pravila in kakor hitro bodo potrjena, se bo ustanovila podružnica. Delavstvo Kočevja se zaveda, da je edina prava organizacija le ona, ki poleg socialnega zasleduje tudi nacionalni program, zato se je odločilo za narodno strokovno organizacijo. — V zadnjem času prihajajo med nas apostoli marksistične in krščansko socialistične organizacije, katerim pa ne gre klasje v žito. Gospodje, ki so prišli semkaj, so videli, da niso besede in fraze vse. Prav zadnje je bil tukaj krščanski socialisti, ki je imel zelo slab dan in je menda opustil namero ustanoviti organizacijo, ker je bil na prvem sestanku razočaran in ni imel poslušalcev, da bi jim razlagal, kako naj delavec na tej zemlji potrpi, da bo na drugem svetu imel večje veselje — v raj. Delavci hočejo raj že na tej zemlji, na drugi pa, kakor Bog da. Mi svetujemo takim apostolom, naj ostanejo raj doma. Niso več časi, da bi se v kalnem ribarilo. — Pv.

Zborovanje stavbinskega delavstva na Brezovici

V nedeljo, dne 19. t. m. bodo zborovali stavbinski delavci v gostilni Velkavrh ob 10. uri dopoldne. Vsi stavbinski delavci z Brezovice in okolice so vabljeni, da se udeležijo tega važnega zborovanja. Shoda se udeleži tudi delegat centralnega tajništva iz Ljubljane, ki bo poročal o potrebi ustanovitve krajevnih podružnic NSZ.

Vsem podružnicam! Izvrševalni odbor naroča vsem podružnicam, da takoj in brez odloga pričnejo z agitacijo za pohod v Trbovlje. Opozoriti je vse članstvo na veliko važnost letošnjega kongresa, ki bo obenem ena največjih nacionalnih manifestacij jugoslovenskega delavstva. Takoj je pričeti z zbiranjem udeležencev in je javiti centrali do 1. avgusta vsaj njih približno število. Vse podružnice naj tekom julija skličejo članski sestanek in ga prijavijo centrali, da po možnosti pošlje svojega delegata, ki bo pojasnil današnji položaj delavstva in veliki pomen letošnjega kongresa. Povsod je treba obdržati sestanke in animirati člane za kongres. Ne odlašajte, čas hiti in smo tik pred velikimi dnevi.

★

Slike slavnosti predaje tržaškega prapora se dobijo v tajništvu Narodne strokovne zveze po ceni 5 dinarjev po komadu. Slike kažejo glavne momente svečane predaje in bodo drag spomin vsakemu članu NSZ. Tudi onim, ki niso bili na proslavi, bo to drag spomin. Za slike je treba poslati denar v naprej. Slik nimamo mnogo v zalogi, zato se je treba z naročilom požuriti. Na željo se bodo po naročilu izdelale tudi večje slike za okras društvenih lokalov. Večje slike so po 25 dinarjev komad.

Blagajnikom podružnic! Smo tik pred delegatskim zborom, ko bo treba položiti račune. Nekateri podružnice so v zaostanku in ne bo ravno častno za nje, ko se ugotovi, da niso v redu plačevale članarino in da so pri centrali na dolgu. Zato jih še pravočasno na to opozarjam in prosim, naj vse svoje obveznosti do centrale poravnajo še pred delegatskim zborom. Vsaj do 1. avgusta naj bodo vsi zaostanki poravnani, ker bom s tem dnevom zaključil blagajno in sestavljal poročilo za delegatski zbor. Vsi blagajniki imajo tedaj še dovolj časa, da izvršijo svojo dolžnost in pridejo v vrste onih, ki skozi celo leto marljivo in vestno opravljajo težak posel blagajnika. Prosim torej, da ne bo potem zamere. — Centralni blagajnik NSZ.

Iz uprave lista. To številko lista smo razposlali vsem podružnicam po novih seznamih, katere so nam dostavile. One podružnice, ki nam niso poslale novih članskih seznamov, dobijo list po starem seznamu, vsled česar ne zadene upravo nobena krivica, če bi kateri član lista ne prejel. Če hočete, da bo članstvo prejelo list v redu, pošljite točne naslove.